



BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Informații cu privire la nivelurile de protecție și costurile aferente diferitelor niveluri de segregare a conturilor de evidență a instrumentelor financiare în sistemul SaFIR¹

¹ Publicate în temeiul art. 38 alin. 6 din *Regulamentul (UE) nr. 909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare în Uniunea Europeană și privind depozitarea centrali de titluri de valoare și de modificare a Directivelor 98/26/CE și 2014/65/UE și a Regulamentului (UE) nr. 236/2012.*

1. Niveluri de segregare a conturilor în sistemul SaFIR

1.1. Informații generale

În temeiul art. 29 alin. 2 lit.b) din *Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României*, precum și al convențiilor încheiate cu Ministerul Finanțelor Publice, Banca Națională a României (BNR) operează sistemul de depozitare și decontare a instrumentelor financiare SaFIR și acționează în calitate de depozitar central de instrumente financiare pentru titlurile de stat emise pe piața interbancară, certificatele de depozit emise de BNR și alte instrumente financiare cu venit fix stabilite de conducerea BNR și trebuie să respecte cerințele prevăzute în *Regulamentul (UE) 909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare în Uniunea Europeană și privind depozitarii centrali de titluri de valoare și de modificare a Directivelor 98/26/CE și 2014/65/UE și a Regulamentului (UE) nr. 236/2012* (denumit în continuare CSDR).

Scopul acestui document este de a prezenta nivelurile de protecție asociate tipurilor de conturi care pot fi deschise în sistemul SaFIR și diferitele niveluri de segregare, iar informațiile prevăzute au caracter informativ, pentru orice alte informații suplimentare trebuie consultat cadrul legal aplicabil².

Sistemul SaFIR oferă participanților funcționalitatea de segregare individuală a conturilor clienților proprii și ține o evidență care îi permite, în orice moment și fără întârziere, să separe în conturile deschise în sistemul SaFIR instrumentele financiare ale unui participant de cele ale oricărui alt participant.

Fiecare participant la sistem are obligația de a evidenția separat instrumentele financiare proprii de instrumentele financiare ale clienților. Participanții au posibilitatea de a evidenția separat, în sistemul SaFIR, instrumentele financiare ale oricăruia dintre clienții lor, în modalitatea solicitată administratorului de sistem. Astfel, pentru fiecare cont de clienți pe care îl deține în sistemul SaFIR, un participant va putea alege în sistem dacă în respectivul cont sunt evidențiate instrumentele financiare ale mai multor clienți ai săi („segregare de tip omnibus a clienților”) sau ale unui singur client („segregare individuală a clienților”), în conformitate cu *Regulile de sistem ale SaFIR*.

Segregarea individuală asigură un nivel de protecție mai bun, în cazul unui incident operațional la nivelul unui participant, deoarece evidența deținerilor clienților, care au optat pentru o astfel de segregare, se regăsește și la nivelul sistemului SaFIR.

² Pentru detalii a se vedea secțiunile 1.1., 5.2.4., 5.2.5., 7. și 8. din *Regulile de sistem ale SaFIR*.

1.2. Cerințe legale privind segregarea conturilor

- **Regulamentul (UE) nr. 909/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare în Uniunea Europeană și privind depozitarii centrali de titluri de valoare**

Art. 38 - Protecția titlurilor de valoare ale participanților și ale clienților acestora

1) Pentru fiecare sistem de decontare a titlurilor de valoare pe care îl gestionează, CSD-urile țin o evidență și o contabilitate care să le permită, în orice moment și fără întârziere, să separe în conturile de la CSD titlurile de valoare ale unui participant de cele ale oricărui alt participant și, dacă este cazul, de activele proprii ale CSD-ului.

(2) CSD-urile țin o evidență și o contabilitate care să permită oricărui participant să separe titlurile de valoare proprii de titlurile de valoare ale clienților săi.

(3) CSD-urile țin o evidență și o contabilitate care să permită oricărui participant să dețină într-un singur cont de titluri de valoare titlurile de valoare care aparțin diferiților clienți ai participantului respectiv („segregare de tip omnibus a clienților”).

(4) CSD-urile țin o evidență și o contabilitate care să permită unui participant să separe titlurile de valoare ale oricăruia dintre clienții săi, dacă și astfel cum cere participantul respectiv („segregare individuală a clienților”).

(5) Un participant oferă clienților săi cel puțin alegerea între segregarea de tip omnibus a clienților și segregarea individuală a clienților și îi informează cu privire la costurile și riscurile asociate fiecărei opțiuni.

Cu toate acestea, CSD-urile și participanții la acestea oferă segregarea individuală a clienților pentru cetățenii și rezidenții unui stat membru și persoanele juridice stabilite în statul membru respectiv în cazul în care acest lucru este impus de dreptul intern al statului membru în care au fost constituite titlurile de valoare în versiunea în vigoare la 17 septembrie 2014. Obligația respectivă se aplică atât timp cât dreptul intern nu este modificat sau abrogat, iar obiectivele acestuia sunt încă valabile.

(6) CSD-urile și participanții la acestea fac publice nivelurile de protecție și costurile aferente diferitelor niveluri de segregare pe care le oferă și prestează aceste servicii în condiții comerciale rezonabile. Detaliile diferitelor niveluri de segregare includ o descriere a principalelor implicații juridice ale nivelurilor respective de segregare oferite, inclusiv informații despre legislația în materie de insolvență aplicabilă în jurisdicțiile relevante.

(7) CSD-urile nu folosesc în niciun scop titlurile de valoare care nu le aparțin. Cu toate acestea, CSD-urile pot utiliza titlurile de valoare ale unui participant în cazul în care au obținut consimțământul expres prealabil al participantului respectiv. CSD-urile impun participanților lor să obțină orice acord prealabil necesar de la clienții lor.

- **Norma nr. 1 din 31.01.2006 în aplicarea Regulamentului nr. 12/2005 privind piața secundară a titlurilor de stat administrată de Banca Națională a României**

Art. 39

(1) *Participanții sunt obligați să mențină evidențe stricte cu privire la datele de identificare a clienților, în conformitate cu prevederile Normei nr. 3/2002 privind standardele de cunoaștere a clientelei, cu modificările ulterioare.*

(2) *Participanții pe piața secundară vor menține înregistrări exacte ale tuturor operațiunilor derulate pe conturile clienților, precum și documentele justificative în baza cărora se derulează aceste operațiuni.*

3) *În relațiile cu clienții persoane juridice, participanții trebuie să se asigure că personalul respectivului client este autorizat să îl reprezinte și să deruleze respectivele tranzacții.*

1.3. Niveluri de segregare SaFIR

Sistemul SaFIR este organizat pe baza sistemului deținerilor indirecte. În conformitate cu *Regulile de sistem ale SaFIR*, în sistem pot fi deschise următoarele tipuri de conturi de evidență a instrumentelor financiare:

- **contul în nume propriu (OW)** - contul în care sunt evidențiate instrumentele financiare aflate în proprietatea unui participant;
- **contul omnibus de clienți (OM)** – contul de evidență a instrumentelor financiare deschis pe numele participantului în care sunt evidențiate instrumentele financiare aflate în proprietatea clienților săi, persoane fizice și/sau juridice, rezidente sau nerezidente;
- **contul individual de clienți (IS)** - contul prin intermediul căruia un participant are posibilitatea de a alege nivelul de segregare pe care îl consideră adecvat nevoilor clienților proprii.

Informații cu privire la deschiderea, actualizarea și închiderea conturilor de evidență a instrumentelor financiare se regăsesc în *Regulile de sistem ale SaFIR*, secțiunea 4.1.

2. Principalele implicații juridice

Principalele implicații juridice ale nivelurilor de segregare a conturilor de evidență a instrumentelor financiare din sistemul SaFIR sunt legate de efectele pe care nivelurile de segregare a conturilor le pot avea în cazul deschiderii procedurii de insolvență asupra unui participant la sistem.

Sistemul SaFIR funcționează în conformitate cu prevederile legislației române iar conturile de evidență a instrumentelor financiare deschise în sistemul SaFIR sunt guvernate de legislația română.

Instrumentele financiare ale clienților oricărui participant la sistemul SaFIR sunt evidențiate distinct de instrumentele financiare proprii ale participantului în cauză. Dreptul de proprietate al clienților oricărui participant SaFIR asupra instrumentelor financiare evidențiate în conturile de clienți ale participantului în cauză, deschise în sistemul SaFIR pe numele acestuia, nu este afectat de insolvența participantului respectiv, indiferent dacă instrumentele financiare sunt evidențiate în conturi individuale de clienți (*IS*) sau în conturi omnibus de clienți (*OM*). Instrumentele financiare ale clienților unui participant, înregistrate în conturile deschise în evidențele sistemului SaFIR, nu fac parte din patrimoniul participantului respectiv și, ca atare, nu vor fi incluse în masa credală în eventualitatea deschiderii procedurilor de insolvență împotriva participantului.

Toți participanții SaFIR au obligația de a reconcilia zilnic cu sistemul informațiile referitoare la deținerile pe cont propriu și respectiv pe conturile de clienți. Sistemul SaFIR analizează eventualele neconcordanțe și inconsecvențe între informațiile transmise de către participanți și cele înregistrate la nivelul sistemului și, dacă este cazul, administratorul sistemului încearcă soluționarea acestora până la momentul deschiderii sesiunii de decontare din următoarea zi lucrătoare. În cazul în care acestea nu pot fi soluționate în intervalul menționat, până la corectarea situației, administratorul de sistem poate suspenda o anumită emisiune de instrumente financiare, suspendarea fiind obligatorie în situația nesoluționării până la sfârșitul următoarei zile lucrătoare. Prin reconcilierea zilnică este asigurată exactitatea evidențelor din conturile participanților și ale clienților acestora și se asigură, astfel, o protecție adecvată a activelor deținute de aceștia în conturile lor din sistemul SaFIR

În concluzie, atât timp cât un participant la sistemul SaFIR evidențiază instrumentele financiare ale clienților săi în conformitate cu cerințele legale aplicabile, clienții acestuia beneficiază de același nivel de protecție în caz de insolvență a participantului, indiferent de tipul de cont în care sunt evidențiate instrumentele financiare:

Tip cont		Dreptul de proprietate	Nivel de protecție, inclusiv în cazul insolvenței unui participant SaFIR
OW	Cont în nume propriu	Este atestat prin înregistrarea în evidențele sistemului SaFIR	Activele fac parte din patrimoniul participantului la sistemul SaFIR
OM	Cont omnibus de clienți	Este atestat prin înscrierea în registrul intermediarului, participant la sistemul SaFIR, fiind evidențiat și în sistemul SaFIR, în mod cumulat sau individual	Activele nu fac parte din patrimoniul intermediarului și pot fi transferate de către proprietarul acestora la un alt intermediar, participant la sistemul SaFIR
IS	Cont segregat de clienți		

Utilizarea oricărui tip de cont de evidență a instrumentelor financiare (*OW, IS și OM*) nu induce riscuri diferite pentru participanți SaFIR (riscuri operaționale, financiare sau juridice).

3. Legislația în materie de insolvență

- Legea nr. 85 din 25 iunie 2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modificările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 466 din 25 iunie 2014;
- Legea nr. 253 din 16 iunie 2004 privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și în sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare, cu modificările și completările ulterioare, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 566 din 28 iunie 2004.

Procedura aplicată de către administratorul de sistem în cazul deschiderii procedurii de insolvență asupra unui participant se regăsește în secțiunea 8 din *Regulile de sistem ale SaFIR*, care fac parte integrantă din contractul de participare la sistemul SaFIR.

4. Costurile asociate fiecărui nivel de segregare

Din punct de vedere tehnic și funcțional, nu există limitări ale numărului de conturi individuale de clienți (*IS*) pe care un participant le poate deschide în evidențele sistemului SaFIR. Datorită acestei flexibilități, participanții își pot organiza portofoliile de instrumente financiare astfel încât clienții lor să poată alege nivelul de segregare pe care îl consideră adecvat nevoilor proprii.

Sistemul SaFIR are o politică de comisionare transparentă, lista tuturor comisioanelor fiind disponibilă pe pagina de internet a Băncii Naționale a României, respectiv în Anexa nr. 9 la *Regulile de sistem ale SaFIR* (<https://www.bnr.ro/DocumentInformation.aspx?idDocument=5312&directLink=1>).